

معرفی درس: مدیریت بهداشت محیط در شرایط اضطراری
 دانشکده: بهداشت
 رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته مهندسی بهداشت محیط
 تعداد و نوع واحد (نظری): ۱/۵
 دروس پیش نیاز: تصفیه فاضلاب، کلیات پسماند، آلودگی هوا (علل، اثرات، پایش و کنترل)، کاربرد گندزداها و پاک کننده ها در بهداشت محیط
 تلفن و روزهای تماس: ۰۹۱۸۶۱۴۹۳۸۸
 نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴
 گروه آموزشی: مهندسی بهداشت محیط
 روز، ساعت و محل برگزاری:
 سه شنبه ۱۲-۱۰ کلاس ۲۰۴
 نام مسوول درس (استاد درس): دکتر فارق کاظم بیگی
 نشانی دفتر: دانشکده بهداشت

Email: fkazembeigi@gmail.com

هدف کلی درس:

آشنایی و کسب مهارت در زمینه اقدامات بهداشتی بخصوص بهداشت محیط در شرایط اضطراری و نحوه مشارکت بهداشت محیط در تیم های بهداشتی و پزشکی در شرایط بحرانی

اهداف اختصاصی یا جزئی درس:

از دانشجو انتظار می رود در پایان این درس بتواند:

- ۱- مفاهیم، تعریف و طبقه بندی انواع بلایا و حوادث غیر مترقبه را بیان کند.
- ۲- سازمان های مسئول ملی و بین المللی مسئول در بلایا و شرایط اضطراری را بداند.
- ۳- اصول مدیریت بحران در شرایط اضطراری (ایجاد تشکیلات و سازماندهی، هماهنگی و تقسیم وظائف) را توضیح دهد.
- ۴- جایگاه بهداشت محیط در شرایط اضطراری را بداند.
- ۵- شرایط بهداشتی برپائی مکان های اسکان موقت و اردوگاه های چادری را توضیح دهد.
- ۶- اولویت ها و اصول نجات و تخلیه مصدومان جمع آوری و دفن اجساد را توضیح دهد.
- ۷- اهمیت، اصول و روش های تامین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری را توضیح دهد.
- ۸- اهمیت، اصول و روش های دفع فضولات انسانی و حیوانی، فاضلاب و مواد زائد جامد در شرایط اضطراری را توضیح دهد.
- ۹- چگونگی استفاده از مواد گندزدا و ضد عفونی کننده در بلایا و مبارزه با بندپایان و جوندگان را توضیح دهد.
- ۱۰- اقدامات بهداشتی در شرایط جنگی، در خط مقدم و پشت جبهه و مشکلات بهداشتی درمانی آوارگان و پناهندگان را توضیح دهد.
- ۱۱- بیماری های شایع بعد از وقوع بلایا و سوانح و راه های کنترل و مقابله با آنها را بیان نماید.
- ۱۲- مسائل بهداشتی، روانی و عاطفی در اردوگاه ها را توضیح دهد.
- ۱۳- آلودگی هوا ناشی از بلاایای طبیعی را توضیح دهد.
- ۱۴- بهداشت مواد غذایی (تغذیه دسته جمعی، کنترل بهداشتی تهیه، توزیع و نگهداری مواد غذایی) را بیان نماید.
- ۱۵- نقش بیمارستان ها در شرایط اضطراری و مشکلات آنها را بیان نماید.

وظایف دانشجویان (تکالیف دانشجو در طول ترم):

- ۱- دانشجو موظف است در هر جلسه آمادگی لازم برای پاسخگوئی به سوالات مربوط به جلسات قبل را به صورت کتبی و شفاهی داشته باشد.

منابع اصلی درس:

- ۱- ندافی کاظم، یونسی بهاره، طاهری توران، بهساری محیط در شرایط اضطراری، ناشر موسسه علمی فرهنگی نص، ۱۳۸۷.
- ۲- ندیم ابوالحسن، عصار محمد، راهنمای بهسازی محیط در بلاایای طبیعی - تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۳.

- ۳- عبدالهی مجید، مدیریت بحران در نواحی شهری- انتشارات سازمان شهرداری های کشور ، ۱۳۸۰.
- ۴- قاضی جهانی بهرام، بهداشت در بلایا - الهیاعرب، ویرایش ، تهران گلبن ۱۳۸۰.
- ۵- اصل هاشمی احمد، اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری جلد (۱ و ۲) - تبریز نشر اختر ۱۳۸۷.
- ۶- شریفی ایرج، راهکارهای ارزیابی سریع بهداشتی در شرایط اضطراری - انتشارات سازمان جهانی بهداشت.
- ۷- راهنمای آمادگی بخش بهداشت و درمان در برابر وضعیت های اضطراری در بلایا/ تهران: وزارت بهداشت و درمان، برنامه آموزش مدیریت بلایا
- ۸- ندافی کاظم، عصار محمد، طاهری توران (۱۳۸۷)، بهسازی محیط در شرایط اضطراری، ناشر موسسه علمی فرهنگی نص.
- ۹- Wisner B, Adams J, Environmental Health in emergencies and disaster, A practical guide, world Health Organization (WHO); Latest edition.
- ۱۰- PAHO. Morgan Oliver, Management of Dead Bodies after disaster. A Field Manual for First Responders, Latest edition.
- ۱۱- Noji EK, The public health consequences of disaster, New York: Oxford University Press, Latest edition.

روش تدریس+ وسایل کمک آموزشی مورد استفاده:

پرسش و پاسخ مطالب ارائه شده در جلسات قبلی و امتحان کتبی یا شفاهی. روش تدریس به صورت سخنرانی، پرسش و پاسخ و بحث گروهی در قالب تفکر انتقادی با استفاده از امکانات تکنولوژی آموزشی متناسب (پاورپوینت، اورهد و وایت) اجرا می شود.

روش ها و زمان سنجش و ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

- حضور منظم و فعال در کلاس درس
- امتحان پایان ترم
- ۲ نمره
- ۱۸ نمره

مقررات درس و انتظارات از دانشجویان:

- ۱- مشارکت فعال دانشجو همراه با رعایت نظم و اصول مربوطه، احترام به شئون کلاس و دیگر دانشجویان و نیز استفاده صحیح از مواد و وسایل کمک آموزشی ضروری است.
- ۲- حضور دانشجویان در کلاس های فوق العاده ضروری است. زمان برگزاری کلاس های مزبور، پیشاپیش به نماینده کلاس و اداره آموزش دانشکده اطلاع رسانی خواهد شد.
- ۳- به استناد مقررات جاری دانشگاه، غیبت بیش از ۴ جلسه از کلاس درس مجاز نمی باشد. بدیهی است رقم مزبور، غیبت موجه را نیز شامل می گردد.

جدول زمان بندی و مفاد پیش بینی شده هر جلسه تئوری

ردیف	جلسه	عنوان	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس
۱	اول	معارفه و آگاهی از وضعیت آگاهی دانشجویان در خصوص موضوع، مقدمه و اهداف ارائه این درس، ارائه سرفصل درس، نحوه تدریس و ارزیابی، معرفی منابع مورد استفاده، اهمیت توجه به بلایا در ایران بر اساس آمار، تعاریف و اصطلاحات	
۲	دوم	مهمترین آثار بلایا بر محیط، ارزیابی بلا، طبقه بندی بلایا،	پرسش و پاسخ کتبی و شفاهی از مطالب ارائه شده در جلسات قبل
۳	سوم	اقدامات پیش از وقوع بلایا، اقدامات ویژه پیشگیری جهت کاهش اثرات بلایا (بلایای شایع در ایران و جهان)، اقدامات لازم درحین وقوع بلایا و پس از وقوع بلایا	
۴	چهارم	ادامه بحث اقدامات ویژه پیشگیری جهت کاهش اثرات بلایا (بلایای شایع در ایران و جهان)، اقدامات لازم درحین وقوع بلایا و پس از وقوع بلایا	"
۵	پنجم	مدیریت بلایا، عناصر اصلی در چرخه مدیریت بلاهای طبیعی، سازمان ها و ادارات داخلی و بین المللی مرتبط با اقدامات مقابله با بلایا، اقدامات لازم در زمان وقوع بلایا در استان یا شهرستان	
۶	ششم	نجات، تخلیه و انتقال مردم به اردوگاه ها، انواع اردوگاه ها، شرایط انتخاب محل اردوگاه ها و اصول و شرایط برپائی اردوگاه های چادری و ساختمان های اسکان موقت	"
۷	هفتم	ادامه بحث نجات، تخلیه و انتقال مردم به اردوگاه ها، انواع اردوگاه ها، شرایط انتخاب محل اردوگاه ها و اصول و شرایط برپائی اردوگاه های چادری و ساختمان های اسکان موقت	

۸	هشتم	بهسازی محیط بلازده (تامین آب آشامیدنی سالم، تعیین منابع آب، بهداشت آب، بیماری های منتقله از آب و گندزدایی آب	"
۹	نهم	اهمیت، اصول و روش های دفع فضولات انسانی و حیوانی، فاضلاب و مواد زائد جامد در شرایط اضطراری	"
۱۰	دهم	چگونگی استفاده از مواد گندزدا و ضد عفونی کننده در بلایا و مبارزه با بندپایان و جوندگان، اقدامات بهداشتی در شرایط جنگی	"
۱۱	یازدهم	مسائل بهداشتی، روانی و عاطفی در اردوگاه ها، بهداشت مواد غذایی(تغذیه دسته جمعی، کنترل بهداشتی تهیه، توزیع و نگهداری مواد غذایی)، آلودگی هوا ناشی از بلایای طبیعی، نقش بیمارستان ها در شرایط اضطراری و مشکلات آنها	"
۱۲	دوازدهم	امتحان کتبی پایان ترم	